

ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ НА ДИСТАНЦІЙНОМУ ЕТАПІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

У статті розглядається питання організації виконання індивідуальних навчальних завдань на дистанційному етапі підвищення кваліфікації вчителів інформатики.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, дистанційне навчання, індивідуальні навчальні завдання.

В статье рассматривается вопрос о выполнении индивидуальных учебных заданий на дистанционном этапе повышения квалификации учителей информатики.

Ключевые слова: повышение квалификации, дистанционное обучение, индивидуальные учебные задания.

In the article the question of doing personal study assignments at the distance stage of post-graduate studies of Computer science teachers is covered.

Key words: post graduate studies, distance education, personal study assignments.

Актуальність. Проблема впровадження дистанційної форми навчання, яка постала перед інститутами ППО України, є надзвичайно важливою. Широке впровадження сучасних інформаційних технологій, комп'ютеризація та активне підключення навчальних закладів до мережі Інтернет за широкополосними швидкісними каналами створює необхідні умови для реалізації дистанційного підвищення кваліфікації педагогів. У Вінницькому обласному інституті післядипломної освіти педагогічних працівників (ВОППОП) з метою реалізації дистанційного підвищення кваліфікації обрано очно-дистанційну форму навчання. Така форма навчання передбачає проведення двох очних триденних сесій та дистанційного етапу протягом 6 місяців. Таким чином, максимальне навчальне навантаження припадає на дистанційний етап, а основним видом діяльності слухачів на дистанційному етапі підвищення кваліфікації є самостійна керована робота, основу якої складає виконання індивідуальних навчальних завдань.

Теоретичні та практичні аспекти організації керованої самостійної роботи слухачів на дистанційному етапі навчання, виконання індивідуальних навчальних завдань розглядалися в роботах вітчизняних та зарубіжних учених: В.Андрущенко, С.Антощук, М.Асаналієва, К.Бабенко, В.Бикова, В.Гравіта, Р.Гуревича, О.Євдокимова, В.Кременя, В.Кухаренка, І.Лернера, Л.Ляхоцької, В.Олійника, Є.Полат та ін.

Постановка завдання. У працях вищеназваних науковців досліджено різні аспекти самостійної роботи, нові форми її оптимізації, розроблено методики її планування, організації та контролю. У той же час проблема виконання слухачами індивідуальних навчальних завдань на дистанційному етапі підвищення кваліфікації учителів інформатики розроблена недостатньо. Завданням нашого дослідження є конкретизувати основні види, зміст, завдання виконання індивідуальних навчальних завдань на дистанційному етапі підвищення кваліфікації учителів інформатики.

Керована самостійна робота слухача є обов'язковим і основним видом навчальної роботи при використанні технології дистанційного навчання. Необхідність її наявності на дистанційному етапі підвищення кваліфікації за очно-дистанційною формою навчання впливає із самого визначення поняття «дистанційне навчання» [1, с.54-55].

Виконання самостійної роботи слухачами курсів на дистанційному етапі підвищення кваліфікації дозволяє ефективно формувати нові та оновлювати існуючі знання, успішно підвищувати власний освітній рівень, має значний вплив на формування професійних компетенцій педагогів.

Індивідуальні навчальні завдання – основний вид завдань самостійної роботи слухачів, важливий засіб активізації навчального процесу [3, с.123]. Види індивідуальних завдань визначаються навчальними планами підвищення кваліфікації.

У ВОПОПП індивідуальні навчальні завдання включено до вибіркової частини планів підвищення кваліфікації педагогів, що дозволяє слухачам обирати їх із наданого переліку або формулювати та узгоджувати із викладачем самостійно. До таких індивідуальних завдань ми відносимо:

- виконання завдань спецкурсу за вибором;
- написання випускної роботи;
- виконання завдань навчальної практики.

Розглянемо ці види діяльності більш докладно. Спецкурс – це поглиблене розроблення спеціальної теми за програмою [3, с.122]. Він складається з невеликих за змістом навчальних модулів, ураховує різноманіття інтересів і можливостей слухачів, який поглиблює та розширює основний курс підготовки відповідно до категорії слухачів; організацію самостійної роботи слухачів, систему індивідуальних завдань, спрямованих на розвиток професійних знань, умінь та навичок.

Наведемо приклад організації роботи за спецкурсом за вибором на курсах підвищення кваліфікації вчителів інформатики за очно-дистанційною формою навчання у ВОПОПП. Нами було розроблено два таких спецкурси, а саме: «Підтримка та супровід веб-сайту навчального закладу» та «Методика покрокової деталізації алгоритмів при розв'язуванні задач шкільного курсу інформатики». Ефективна робота на кожному із них дозволить учителям інформатики у майбутньому викладати профільні курси у старших класах загальноосвітньої школи. Вибір спецкурсу проводиться навчальною групою слухачів під час організаційно-настановчого заняття першої сесії після відповідного повідомлення куратора-тьютора та обговорення мети і завдань

вказаних спецкурсів. На жаль, ми поки що не можемо реалізувати індивідуальну траєкторію навчання для кожного слухача окремо, тому пропонується вибір із двох спецкурсів, тематику яких обирають більшістю голосів. Після цього проводиться вступне заняття за обраним спецкурсом.

Загальний обсяг навчального навантаження, виділеного на виконання спецкурсу за вибором, складає 40 годин або 1.1 кредиту. Основна частина спецкурсів за вибором запланована на дистанційний етап курсів. Вона складається із 14 годин самостійного вивчення навчального матеріалу та 14 годин, виділених на виконання практичних робіт. Результати виконання практичних робіт (звіти) завантажуються до платформи ДН засобами відповідних вбудованих інструментів.

У процесі роботи за спецкурсом слухачі мають можливість отримати консультації від тьютора, який забезпечує навчання за цим спецкурсом. На це виділено 4 години. Всі вказані види діяльності реалізуються засобами платформи дистанційного навчання E-front, яка функціонує у нашому інституті. Для отримання консультацій слухачі також можуть скористатись електронною поштою, Skype, телефоном тощо.

Виконання атестаційної роботи – головне завдання в самостійній роботі слухача на дистанційному етапі навчання. Її рівень і якість є основними показниками успішності підвищення кваліфікації слухача [4, с.111]. Згідно з навчальними планами курсів підвищення кваліфікації педагогів у ВОПОПП за очно-дистанційною формою навчання, на цей вид навчальної діяльності на дистанційному етапі виділено 22 години або 0,6 кредиту.

Тему випускної роботи слухачі обирають індивідуально під час організаційно-настановчого заняття першої очної сесії курсів підвищення кваліфікації із переліку, запропонованого куратором-тьютором. Допускається написання випускних робіт за запропонованими слухачами темами, за умови узгодження їх із куратором-тьютором. Після вибору теми слухачу рішенням кафедри призначають наукового керівника. Крім куратора-тьютора до наукового керівництва залучаються викладачі кафедр, які є спеціалістами за обраною тематикою випускних робіт.

Метою виконання випускної роботи слухачем є підвищення його теоретичної та методичної підготовки, систематизація та поглиблення теоретичних і практичних знань з обраної теми, удосконалення або набуття досвіду самостійної творчої роботи, розвиток навичок самоосвіти [5, с.24].

Випускна робота у нашому інституті може бути оформлена у вигляді проекту або випускної творчої роботи. Проект – це випускна робота практичної спрямованості, що базується на створенні програми заходів методичної чи дидактичної спрямованості, плану їх реалізації та передбачення практичних результатів та критеріїв їх оцінювання. Випускна робота є творчим переосмисленням вивченого матеріалу на основі ознайомлення зі станом досліджень з обраної теми і самостійного застосування понятійного і методологічного апарата науки.

Випускна творча робота не є власною інтерпретацією проблеми чи простою компіляцією і може складатися із фрагментів статей, книг, матеріалів,

розміщених у мережі Інтернет і, разом із тим, містити щось нове: узагальнення наукової літератури, матеріалів емпіричних досліджень. При цьому виявляється авторське бачення проблеми та шляхи її вирішення.

Зміст завершеної випускної роботи має відповідати обраній темі, розробленому плану та поставленим завданням, сучасному науковому рівню означеної проблеми. Робота повинна мати практичну спрямованість, містити логічну послідовність викладу та переконливу аргументацію, яка підкріплюється посиланнями на публікації у літературі за фахом, науковим обґрунтуванням висновків, рекомендацій і пропозицій, їх відповідністю поставленим завданням. Особлива увага приділяється стислості та точності, конкретності викладу результатів роботи.

Із вимогами до структури, змісту та оформлення випускної творчої роботи у нашому інституті слухачі можуть ознайомитися на сайті інституту, скориставшись методичними рекомендаціями з цього питання [2].

Індивідуальна навчальна практика – обов'язковий компонент самостійної роботи слухача на дистанційному етапі підвищення кваліфікації. Проводиться, як правило, з метою апробації слухачем теоретичних положень його атестаційної роботи [4, с.111]. Навчальна практика, яка реалізується на дистанційному етапі підвищення кваліфікації вчителів інформатики, може мати методичний або науково-дослідний напрямок. Методичний напрямок включає вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду, вивчення системи педагогічної діяльності кращих учителів міста або району, створення методичних рекомендацій. Науково-дослідний напрямок передбачає вивчення нових інформаційно-комунікаційних технологій, планування, організацію та проведення досліджень, аналіз та творче практичне використання отриманих результатів у професійній діяльності.

Як і під час роботи з випускною роботою, тему, мету та завдання індивідуальної навчальної практики слухачі обирають у ході організаційно-настановного заняття першої очної сесії із переліку, наданого куратором-тьютором. При цьому слухачі можуть формулювати тему навчальної практики самостійно, узгоджуючи її із керівником курсів. За результатами виконання індивідуальної навчальної практики слухачі курсів підвищення кваліфікації учителів інформатики створюють звіт, який може бути виконаний у вигляді додатку до випускної роботи.

Результати написання випускної творчої роботи та звіти за результатами навчальної практики завантажуються слухачами до залікового модуля навчального дистанційного курсу на платформі ДН інституту перед початком очної залікової сесії.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що виконання індивідуальних навчальних завдань є основним змістом керованої самостійної роботи на дистанційному етапі підвищення кваліфікації учителів інформатики. Індивідуальні навчальні завдання передбачають навчання за матеріалами спецкурсу за вибором, виконання навчальної практики та написання випускної роботи. Враховуючи власний досвід роботи з питань реалізації підвищення кваліфікації учителів інформатики за очно-

дистанційною формою навчання, можна стверджувати, що результатом виконання цих завдань є підвищення рівня знань та вмінь слухачів, удосконалення або набуття досвіду самостійної роботи, розвитку навичок самоосвіти. Крім того, спостерігаються значні досягнення слухачів із питань фахового зростання, використання досягнень новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у власній професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н.Г.Сиротенко; за ред. В. М. Кухаренка. – Вид. 3-тє. – Харків : НТУ «ХП», Торсінг, 2002.– С. 54-55.

2. Випускна творча робота слухача курсів підвищення кваліфікації : метод. посіб. // На допомогу методисту / укл. : Г. А. Іваниця, Г. А. Кузьменко. – Вінниця : ВОПОПП, 2009. – Вип. № 6. – 40 с. – (Науково-методична серія).

3. Олійник В. В. Підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів за дистанційною формою навчання: варіат. навч.-метод. комплекс / В. В. Олійник, В. Ю. Биков, В. О. Гравіт [та ін.]; НАПН України; Ун-т менеджменту освіти. – К., 2008. – С. 123.

4. Олійник В. В. Підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів за дистанційною формою навчання : навч. посіб. / В. В. Олійник, В. Ю. Биков, В. О. Гравіт [та ін.]; НАПН України; Ун-т менеджменту освіти. – К., 2006. – С. 111.

5. Олійник В. В. Самостійна робота слухачів у процесі підвищення кваліфікації : наук.-метод. матеріали / В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л.Л.Ляхоцька; НАПН України; Ун-т менеджменту освіти. – К., 2010. – С. 24.

Дата надходження до редакції: 05.11.2012 р.